



KURIER Wileński

SOBOTA, 13 MARCA 1993 R.
Nr 48 (12072)

Maraton wyborczy trwa

Wybory odbędą się ponowne wybory?

Wieloletnie sołectwom już nie ma rady, chociaż nie w każdym mieście. Brakuje tu jednak polityki deputowanych. Na wiosnę rejonu wileńskiego ma prawo komisja. Wybrano tylko 30 deputowanych w okręgach 47.

Przeważnie własnie tyle deputowanych ma prawo komisja. Wybrano tylko 30 deputowanych w okręgach 47. W tym roku komisja ma prawo komisja. Wybrano tylko 30 deputowanych w okręgach 47.

leńskim: ciechanowski nr 2, podbrzeski wilejski nr 8, sużański nr 9, rudowski-skirolski nr 10, kabisko-ettmiski nr 12, rzeszański-bukijski nr 13, awiżeński nr 15, niemenczyński II nr 19, rukojski nr 25, pogirski I nr 30, sorokatarski nr 34, mariampolski nr 35, kalwiski nr 39, rudomski wilejski nr 41, czarnoborski nr 42, kiwiski nr 43, niemiesko-skojdziski nr 47.

Kiedy mieszkańcy rejonu wileńskiego będą mogli uzupełnić swą radę? Sekretarz Wileńskiej Rejonowej Komisji Wyborczej G. Jakimavičius twierdzi, że wybory samorządowe odbędą się 17 kwietnia. Podkreślił też, iż komisja nie ma zamiaru iść ustawodawstwa. Owszem, powtórne wybory muszą się odbyć nie później niż w ciągu dwóch miesięcy po poprzednich. W tym wypadku wszystko gra, jeśli chodzi o 12 okręgów wyborczych, gdzie 14 lutego wybory nie były udane. Natomiast dla 5 innych okręgów, gdzie powtórka odbyła się 7 marca — terminy wysuwania kandydatów byłyby bezrędo krótkie.

Członek Głównej Komisji Wyborczej E. Katkevičius sugerował, iż ponowne wybory prawdopodobnie odbędą się 25 kwietnia br. Wysuwanie kandydatów potrwa więc do 21 marca br. Jednak GKW na razie nie powzięła takiej decyzji. E. Katkevičius powiedział, że ta kwestia znajdzie się na porządku dziennym wtorkowych obrad Sejmu. Wówczas ma zapadnąć termin ostateczny.

Nie jest zrozumiałe, dlaczego na karygodne fakty iamania ordynacji wyborczej (czego było sporo podczas samorządowego maratonu wyborczego) przymyka się oczy, stwarzając problemy wokół mniej znaczących kwestii, które, jak się okazuje, można załatwić od ręki. Dowodzi to przykład Sołectniczej Rejonowej Komisji Wyborczej. Jak poinformowała jej sekretarz Z. Matjošaitė wybory do rady rejonowej w okręgach sołectwiskim nr 1 oraz tabarysko-skiłmiskim nr 24 odbędą się 25 kwietnia br. Wysuwanie kandydatów potrwa do 21 marca br.

Jadwiga BIELAWSKA

Kalejdoskop aktualności

GÓRA KRZYŻY OCZEKUJE PAPIEŻA

W programie wizyty papieża Jana Pawła II na Litwie tej jesieni przewidziane jest, że papież odwiedzi również Górę Krzyży koło Szawel. Rejonowe władze rozważają, jak najlepiej przygotować się do wizyty dostojnego Gościa. Szacuje się, że do Szawel przybędzie około pół miliona pielgrzymów.

„CEMENTAS” STANIE

Mówi się nie bez podstaw, że cement to krew budownictwa. W roku 1992 w porównaniu z rokiem 1991 produkcja jego zmalała trzykrotnie. Obecnie z 8 linii technologicznych obrzynu cementowego w N. Okmianie pracuje tylko jedna. Zadłużonemu przedsiębiorstwu grozi bankructwo, jeżeli produkcja będzie nadal spadać. Wówczas bez pracy znalazłoby się 2000 osób. Na razie sytuację ratują zamówienia zza granicy.

POLICJA Z MAFIĄ WZEMIE SIĘ ZA BARY

W Brześciu na Białorusi spotkali się przedstawiciele organów bezpieczeństwa państwowego — służb specjalnych Rosji, Białorusi, Ukrainy i Polski. Spotkanie miało charakter na wód oficjalny. Dotąd nie były zawarte między tymi państwami odpowiednie porozumienia w sprawie walki z zorganizowaną przestępczością. Dobrze, że przynajmniej resorty tych państw próbują zdziałać coś z tym na własną rękę...

W NOWEJ WILEJCE BĘDZIE DOM NOCLEGOWY

Władze miasta Wilna w dzielnicy Nowa Wilejka planują otworzyć dom noclegowy dla 300 bezdomnych osób, wśród których gros mieliby stanowić byli więźniowie. Dom noclegowy miałby znajdować się w nowej dzielnicy masowy mieszkalnego, a lokatorów strzegłoby 12 policjantów.

Mieszkańcy okolicznych domów protestują przeciwko takiemu licznemu towarzystwu ludzi, którzy byli na bakier z prawem.

KRWAWY INCYDENT

W stanie Floryda w USA wydarzył się krwawy incydent. Aktywny przeciwnik aborcji zastrzelił właściciela kliniki medycznej. Zabójca ma 31 lat i bez oporu oddał się w ręce policji. Przedtem nie zastrzelił lekarza polonizacji kliniki, powiedział do niego: „Nie zabijaj więcej niemowląt”. I wystrzelił.

CZY ZAMACHOWCÓW WYBAWI AMNISTIA?

— Sąd uczestników sławetnego GKCZP mógłby się nie odbyć w Moskwie 14 kwietnia 1993 roku tylko w razie amnestii — oświadczył przewodniczący Kolegium Wojskowego Sądu Najwyższego Rosji Nikołaj Puchow w wywiadzie dla gazety „Kuranty”. — Innych wariantów prawo nie przewiduje — podkreślił.

HRYNY JUŻ GOTOWE

Chociaż ukraińskie pieniądze — hrywny — są już gotowe, termin emisji ich jest nieznany. Ukraińskie hrywny drukowane są za granicą. Natomiast w Ługańsku, w tamtejszej fabryce maszyn, wybito już około 90 ton nowych ukraińskich monet o nominalach od 1 kopiejki do 1 hrywny. Ostatnio produkcję wstrzymano, ponieważ sprawa wprowadzenia własnej waluty krajowej, która zastąpi tymczasowe karbowance, będące obecnie w obiegu, została odłożona wobec ogromnej inflacji.

Z przecieków informacji — gdyż oficjalnie na ten temat nie ma — wiadomo, że niemiecka linia technologiczna do bicia monet nie została jeszcze należycie zmontowana. W wyniku ponoc jest duży odsetek bubił monet już wybitych w Ługańsku, a więc obecnie należy jeszcze raz sprawdzić, które nadają się do obiegu, a które nie.

M. THEODORAKIS POSWIĘCI SIĘ WYŁĄCZNIE MUZYCE

Ostatecznie zerwał z polityką wybitny grecki kompozytor i działacz polityczny Mikis Theodorakis. Oświadczając on, że rezygnuje z mandatu posła do parlamentu, gdzie reprezentował rządzącą partię Nowa Demokracja.

Theodorakis ma ponad 60 lat. W młodości zbliżył się z komunistami, a później zerwał z nimi, stał się aktywnym konserwatystą. Po spotkaniu z premierem kraju, którego kompozytor poinformował o swej dymisji, powiedział on dziennikarzom, że „za żadne pieniądze” nie będzie się ubiegał o mandat w parlamencie. Teraz zaproponowano mu stanowisko dyrektora muzycznego Greckiej Telewizji i Radia.

Na podstawie doniesień agencji prasowych i radia przygotował Józef SZOSTAKOWSKI

Wizyta delegacji Banku Światowego

11 marca (ELTA). Prezydent Republiki Litewskiej Brazauskas przyjął delegację Banku Światowego. W ramach tygodni pracującej komisji.

rolnictwa Litwy. W związku z tym w maju na Litwę przybędzie specjalna misja Banku Światowego.

Grupa przedstawicieli Banku Światowego podczas pracy w naszym kraju stworzyła sobie dokładny obraz sytuacji gospodarczej na Litwie. Wskazała ona na poważne niedociągnięcia w systemach finansowym i bankowym. Zaznaczono, że na Lit-

wie powinno istnieć jedno centrum, które mogłoby koordynować wykorzystanie pożyczek. Należy stworzyć również odpowiedni system opracowywania projektów pożyczek.

W toku rozmowy wyjaśniono, że w celu zasilenia gospodarki litewskiej Bank Światowy w tym roku zamierza udzielić pożyczki w wysokości 60 mln dolarów.

Premier A. Šleževičius sytuację ekonomiczną ocenia jako trudną

KONFERENCJA PRASOWA W SEJMIE

W pierwszym tygodniu konferencji prasowej w gmachu Sejmu nowy premier RL Adolfas Šleževičius. Stwierdził on również, że szczególnie reformą przeprowadzaną w rolnictwie przyniosła dramatyczne rezultaty.

„Trzy ostatnie lata reformy w

aspekcie ekonomicznym stały się bardziej bolesne, niż przeprowadzana w latach 1949—1952 praca musowa sowiecka kolektywizacja” — stwierdził. Dlatego, zdaniem premiera, nowy rząd musi to wszystko zanalizować i przyjąć odpowiednie poprawki.

(Dokończenie na str. 2)

11 Marca przekazano do archiwum

12 marca w Państwowym Archiwum Republiki Litwy przekazano do archiwum Akt Odrodzenia państwa. Ten dokument międzynarodowy z 1990 r. podległ archiwizacji. W tym celu dyrektorowi Państwowego Archiwum Litwy przekazano do archiwum Akt Odrodzenia państwa.

Ilgunas. Następnie dokument przeniesiono do przechowania, sejf zamknięto i zabezpieczono. Archiwum Państwowe przechowuje wszystkie zachowane od 1918 r. dokumenty o znaczeniu państwowym. W latach okupacji sowieckiej znaczącą część dokumentów na zarządzenie MSZ ZSRR wywieziono, nie wszystko zwrócono. Akt Odrodzenia Niepodległości został przekazany na wieczne

przechowanie, jednak, jak poinformował korespondenta ELTA dyrektor Alfonsas Piliponis nie oznacza to, że dokumenty nigdy społeczność nie zobaczy. Przepisy prawne zezwalają na wypożyczenie oryginałów dokumentów na okres nie przekraczający dwóch miesięcy. Zdaniem A. Piliponisa, możliwe to będzie tylko na życzenie prezydenta Republiki Litewskiej lub pełnomocnych przedstawicieli Kancelarii Prezydenta.

Okno na świat — dzięki satelicie

ROZMOWA Z IGNACYM RUTKIEWICZEM,
PREZESEM POLSKIEJ AGENCJI PRASOWEJ

Jak już informowaliśmy ostatnio w Wilnie bawili prezes PAP Ignacy Rutkiewicz. Poprosiliśmy gościa o wywiad dla „Kuriera”.

— Rozpoczniamy od tradycyjnego pytania, dotyczącego celu Pana wizyty.

— Ten jest dwojaki. To odwołanie umowy z agencją ELTA oraz przeprowadzenia rozmów z redakcjami „Kuriera Wileńskiego” oraz rozgłoszenia wiadomości „Znad Wilni” na temat zainstalowania satelitarnego odbiornika, który zapewni całodobową łączność tak, że serwisy informacyjne będą nadchodziły w ciągu całej doby.

— Toż to zaiste fantastyka, tym bardziej, że ostatnio jesteśmy bardzo biedni w informacji — TASS nam opadł, więc siłą rzeczy jej dopływ został znacznie ograniczony. Ale rozumiem chyba należy, że jest to sprawa bardzo kosztowna.

— Oczywiście — instalacja ta będzie możliwa dzięki współpracy i finansowaniu poprzez „Wspólnotę Polską”. My zaś — PAP — zaoferujemy pomoc bezpłatnie — dostarczenie wszelkiej informacji, która sami zdobywamy dzięki zainstalowaniu łączności satelitarnej, notabene jest to pierwsza stacja tego typu w Polsce. Satelita ma łączność — umożliwiła bardzo operatywnie przekazywanie, co jest niezwykle cenne. Przekazemy więc wszelką informację dla Waszej gazety i rozgłosni radiowej.

— W tym miejscu nie innego jak podkiewać, tym bardziej, że nie zawsze jesteśmy rozpieszczani.

— My też jesteśmy zainteresowani, by informacja była szeroko propagowana za granicą. A ktoś to lepiej zrobi, jeżeli nie jedyna polska codzienna gazeta. Porozumiewaliśmy się z „Wspólnotą Polską”, ona zakupi urządzenie, niektóre będziecie musieli nabyć sami. Od tego uzależniony termin otrzymywania całego serwisu.

— Obliczone to jest na miesiąc, czy lata?

— Na miesiąc i przy tym te najbliższe. W najgorszym razie — kwiecień, maj. Od nas przyjedzie ekipa techniczna, która pomoże zainstalować i uruchomić urządzenia.

— Może byśmy wrócili na chwilę do kontaktów z ELTA.

— Prolongowaliśmy umowę o współpracy na najbliższe trzy lata. Obie strony zobowiązują się do wymiany informacji i rozpowszechniania jej na swych terytoriach, przekazywaniu sobie zdjęć czarno — białych z tekstami w języku angielskim, informujących o najbardziej znaczą-

cych wydarzeniach Polski i Litwy. W ramach wcześniejszych porozumień również na zasadach parytetowych w Wilnie będzie pracował korespondent PAP, w Warszawie natomiast — ELTA. Notabene byliśmy pierwszą agencją, która wysłała swego korespondenta na Litwę tuż po odzyskaniu jej niepodległości.

— Słyszeliśmy o reorganizacji, która przebiega obecnie w PAP. Może byłby Pan uprzejmy kilka słów na ten temat.

— Polska Agencja Prasowa do niedawna miała status agencji rządowej, co jest oczywiście wygodne, ale nieefektywne, albowiem we wszystkich krajach demokratycznych tego typu agencje są niezależne. Mają one charakter wybitnie informacyjny. We wrześniu 1990 r. kiedy objąłem to stanowisko, rozpoczęliśmy proces reformy — przejście od rządowej agencji do niezależnej. Rząd nie będzie ingerował w nasze sprawy.

— To piękne, ale z czego żyć?

— Z wpływów z abonamentów, z prasy, radia, no i z rządu, z którym chcemy zawrzeć układ handlowy. Nasz nowy statut to swego rodzaju spółka, która będzie mogła świadczyć usługi informacyjne, sprzedawanie serwisu zdjęć. Chcemy, żeby od nowego roku taka agencja istniała. Przeprowadziliśmy też organizację wewnętrzną, uproszciliśmy sposób zarządzania, lepsze wyposażenie techniczne spowodowało znaczne zmniejszenie liczby pracowników. Zmienił się stosunek dziennikarzy i technicznych pracowników na korzyść dziennikarzy.

— O wszystkich tych nowych zmianach, opowiadałem kolegom z ELTA, miałem też spotkanie z przewodniczącym Sejmu Česlovasem Juršenasem.

— O ile się orientuje jest Pan rodzinie związanej też z Wilnem.

— Opuszciliśmy miasto w 1941 roku i mówiąc szczerze mało co z niego pamiętałem. Brat duży mi opowiadał o zmianach, jakie tu zachodziły. Pierwszy raz przybyłem do Wilna po 50 latach. Był to akurat lipiec. Ujrzałem miasto w najpiękniejszych barwach i jeszcze raz w nim się zakochałem, na szczęście czas nie dokonał spustoszeń, albowiem umiejętnie współżyje tu nowa architektura ze starymi zabytkami. Zawsze cieszę się ze spotkania z Wilnem. Tak też było podczas bieżącej wizyty.

— Dziękuję za rozmowę i za pomoc informacyjną dla „Kuriera” oraz rozgłosni radiowej.

Helena GLĄDKOWSKA

„Warszawa. Aleja Szucha

Taki jest nowy adres ambasady litewskiej w Polsce. Lżej odetchnął niewielki 5-osobowy zespół, który prawie 2 lata gnieździł się w bardzo ciasnych trzech pokojkach. Co prawda, jeszcze odbywa się remont i w bardzo szybkim tempie i z wysoką jakością pracuje spółka akcyjna „Vyta” z Szwjmy. Jednakże na jednej kondygnacji piętrowego budynku ulokowali się już pracownicy ambasady. Od zewnątrz, dom otrzymał emblemat ambasady litewskiej. Gmach znajduje się w bardzo dogodnym miejscu: u zbiegu głównej ulicy Marszałkowskiej i Placu Unii Lubelskiej, w sąsiedztwie jest ambasada Ukrainy, po drugiej stronie ulicy mieści się rezydencja nuncjusza papieskiego w Polsce. Tuż obok — Belweder, Rada Ministrów, Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Pierwsza w latach powojennych litewska „wysepka” w Polsce powstała po krwawych wydarzeniach stycznia 1991 roku w Wilnie. Wtedy przy Alejach Ujazdowskich powstało Litewskie Centrum Informacyjne, podjęli w nim pracę obecny ambasador Litwy w Polsce Dainius Jonevičius i aktualny chargé de affaires ad interim Litwy w Czechach i Słowacji Edvardas Borisovas. Po roku na tym miejscu utworzono ambasadę, jednakże warunki pracy były bardzo złe. I chociaż zamiast jednego małego pokoiku znalazły się 3, naprawdę niełatwo było pracować. Z każdym dniem przybywało interesantów. Obecnie ambasadę odwiedza miesięcznie kilkadziesiąt osób.

— Prawie wszystkie sprawy są podobne — mówi pracujący drugi miesiąc konsul litewski w Polsce Valdas Lastauskas. — Przeważnie zgłaszają się ludzie, którym zginęły dokumenty — w ciągu miesiąca wydajemy po kilkadziesiąt nowych paszportów. Nasi rodacy popielają wiele wykroczeń administracyjnych: jedzą środkami komunikacji publicznej bez biletu, parkują samochodami w nieodpowiednim miejscu, łamią przepisy celne. Bywają również inne nieszczęścia. Kilka dni temu czterej młodzi Litwini szli ulicą Warszawą i najechali na nich samochód. Jedna kobieta zmarła, druga doznała obrażeń. I tu była potrzebna pomoc konsula.

Zdaniem konsula, jeszcze nie wszyscy wiedzą, że w razie zachorowania w innym kraju, jeżeli nie jesteś ubezpieczony, trzeba płacić z własnej kieszeni. Ale też nie wszyscy ubezpieczeni obywatele wiedzą, jak postępować w razie nieszczęścia. Niedawno jeden autokar litewski został w Polsce mocno uszkodzony. Zgodnie z warunkami ubezpieczenia należało go wyremont-



tować bezpłatnie w Polsce, jednakże autokar odholowano na Litwę.

W ambasadzie zwiększyła się liczba obywateli z krajów Azji i Afryki, pragnących uzyskać wizy litewskie. Cel ich jest jasny — przez kraje bałtyckie szukać drogi do państw skandynawskich.

Na biurku ambasadora Litwy Dainiusa Jonevičiusa stoi zdjęcie ostatniego ambasadora Litwy w Polsce doktora Jurgisa Saulysa. Musiało minąć ponad 50 lat, aby oficjalnie przedstawiciel Litwy przybył do sąsiedniej Polski. Za najważniejsze i najodpowiedzialniejsze zadanie ambasadora litewskiego uważa przygotowanie układu między państwami.

Po spotkaniu premierów obu krajów w styczniu intensywniejsze stały się kontakty między Litwą i Polską — mówi D. Jonevičius. — Do najbliższych celów należy jak najszybsze uregulowanie otwarcia przedstawicielstwa handlowego Litwy.

Przed z górą 100 laty Adam Mickiewicz mówił, że Polacy o Litwie wiedzają mniej niż o Chinach. Trzeba zaznaczyć, że ta myśl aktualna jest również te-

Prezydent przyjmie A. Kozycę

15 marca w Wilnie, w drodze do Kaliningradu i Helsinek na krótko zatrzyma się minister spraw zagranicznych Rosji Andriej Kozycyew. Dziennikarzy powiadomiono o tym na konferencji prasowej, która odbyła się w Sejmie.

Minister spraw zagranicznych Rosji w Wilnie będzie gościł

CZY JELCYN WPROWADZI RZĄDY PREZYDENTA

MOSKWA. Piątek był ostatnim i decydującym dniem Zjazdu Deputowanych Ludowych w Moskwie. Swoje zwycięstwo przypieczętowała na nim konserwatywna opozycja. Obserwatorzy zdają się jednak sądzić, że nie jest to ostatnie słowo w konflikcie Jelcyna z parlamentem.

W poranym przemówieniu Jelcyn podjął jeszcze jedną próbę obrony pozycji i uprawnień władzy wykonawczej. Okazała się ona jednak nieudana. W głosowaniu Zjazd przyjął rezolucję ograniczającą władzę prezydenta i jego wpływ na reformy gospodarcze. Jednym z najistotniejszych punktów spornych była idea referendum. Choć w czwartek Zjazd opowiedział się przeciwko niej, w piątek Jelcyn jeszcze raz wezwał deputowanych, by stworzyć społeczeństwu moż-

KURS WALUT W BANKACH LITEWSKICH	
Litewski komercyjny „Vyta” (12 marca); dolar — 467,90 (skup), 482,10 (sprzedaż); marka niemiecka — 280,40 (skup), 288,90 (sprzedaż); rubel rosyjski — 0,50 (skup), 0,75 (sprzedaż).	Wileński Komercyjny (12 marca); dolar — 467,90 (skup), 482,10 (sprzedaż); marka niemiecka — 277 (skup), 285 (sprzedaż); rubel rosyjski — 0,51 (skup), 0,75 (sprzedaż).

Premier A. Šleževičius sytuację ekonomiczną ocenia jako trudną

(Dokończenie ze str. 1)

Oto, na przykład, okazało się, że prawowitym właścicielem ziemi, którzy chcą ją odzyskać, brakuje ponad 80 tys. ha gruntów. Złożona sytuacja również w prywatyzacji obiektów przemysłowych. Suma czeków inwestycyjnych jest wyższa, niż ogólna wartość prywatyzowanych obiektów. Oczywiście, rząd nie może pozostawić bez opieki ludzi, którzy w tej sytuacji będą najbardziej pokrzywdzeni.

Przez ostatnie trzy lata nie mamy ani jednego znaczącego projektu ze znaczącymi inwestycjami zagranicznymi — powiedział premier i stwierdził, że kredyty, które zostały otrzymane, były w zasadzie przeznaczane na kupno zasobów energetycznych. Przewidziano je rów-

nież na kupno soi i innego ziarna. Mówca zauważył, że nie będzie przed nami przyszłości, jeżeli środki te i nadal będą przeznaczane wyłącznie dla zapotrążeń na ciepło lub żywność. Stwierdził, że o wiele efektywniej te pieniądze inwestować w projekty intensyfikacji na Litwie hodowli zboża.

Na pytanie, skąd przyciągać kapitał zagraniczny: ze Wschodu czy Zachodu?, premier odpowiedział, że wszelki kapitał „nie pachnie”. Zainwestowany kapitał czy to z Rosji, czy z Funduszu Walutowego, Banku Światowego musi przynieść obywatelom korzyść, być zainwestowany w realizację dobrych projektów.

Premier powiedział, że sprawą formowania rządu zajmie się w następnym tygodniu po uzgodnieniu tych spraw z frakcjami

sejmowymi, choć na stanowiskach w kluczowych ministerstwach istotnych zmian nie zapowiedział.

Stosunki z Rosją ocenili w ten sposób, że powinny się one rozwinąć na zasadach normalnych stosunków ekonomicznych, podkreślając jednocześnie potrzebę integracji Litwy z ekonomiką krajów zachodnich. Stwierdził, że ropa naftowa dostarczana rospociągami z Rosji jest najtańsza. Na pytanie „Kuriera Wileńskiego”, czy są projekty kupowania np. węgla kamiennego lub miedzi z Polski, premier Adolfas Šleževičius powiedział, że wszystkie możliwości są rozpatrzone i o kontraktach decydują jedynie ceny na te surowce.

Józef SZOSTAKOWSKI

raz, tym bardziej, że w prasie polskiej i litewskiej żywa jest twierdza i zwężająca się twierdza, że należy do polskiej, że należy do litewskiej Ośrodka formacji, przyciągnięcia, zorganizowania w kursów języka litewskiego i organizację Litwy, informowały zarządztwo Spraw Zagranicznych, jak też nazwa swych powiązań z mi w Polsce.

Ambasada Litwy również rzeczniczy Litwinów polskich przychodzi do nich iść się swymi radami, twierdzeniami, zaprzeczaniem akomodacji na polu.

Na zakończenie proszę telefonować pod numerem 6254440 (fax).

Algimantas
Warzawa
Fot. PAP-OL

Droga do Niepodległości

REFERAT ALOYZASA SAKALASA PODCZAS URODZYSTKI AKADEMII W GMACHU SEJMU RL 11 MARCA BR.



narodowe niepodległej Litwy. Ważno to pomogło zachować tożsamość prawną Litwy. To samo dotyczy Łowy i Estonii, które z prawa samookreślenia narodów skorzystały w 1918 r. (...)

Wieloletni politycznym h...
...XX wieku są dwie...
...których wciąż mówić bę...
...współczesni nam ludzie, his...
...paszkie, poeci i im bar...
...długo te daty wszchemoc...
...tym głębszego naboża...
...Dziś określamy je tak:
...Dzień Odrodzenia...
...Litewskiego, 11 marca —
...Dzień Niepodległości...
...Odrodzenia Niepodległości...
...Dziś określamy, i uzmia...
...Dziś inaczej już pojmu...
...historyczny rozwój swego...
...historię, pojmujemy go jako ist...
...nie stulecia jednolite i nie...
...ścisłe ścieżki Litewskiej...
...politycznej. Toteż dla...
...w odwołaniu przez referen...
...15 października 1992 r...
...w sprawie Republiki Litewskiej...
...Naród litewski, który...
...wzrostu temu utworzył...
...Litewskiego, jego funda...
...prawy opierał się na Sta...
...Litewskich oraz konstytu...
...Republiki Litewskiej". Os...
...dobnie, że nasze pa...
...powstało przed wieloma...
...nie wciąż żyje, oto już...
...800 stulecia, własnym ży...
...i na przestrzeni tych 800...
...mówiło się różne: jako...
...owo lub jako królestwo, o...
...swoją fundację praw...
...Statutach Litewskich. A...
...stuleciach — już...
...republika, która uprawomoc...
...na mocy Konstytucji Re...
...Litewskiej, Królowie i...
...państwa litewskiego spo...
...w Litewskiej ziemi, i...
...państwa litewskiego...
...spoczywać to bądź...
...z jej ojczyzny...
...nawet miało trzej pier...
...prezycji Republiki Litew...
...działalność różnie o...
...litewscy historycy, ale...
...wzrostu — nie zaprzysięga...
...prezyci, „w mieście...
...odwiecznej historycz...
...Litewskiej".

po roku 1944, marionetkowa władza zmieniała strukturę władzy na Litwie, rekirowała mienie obywateli Litwy, deportowała ludność, dokonywała przymusowej kolektywizacji (1945—1953 r.). Ale nasza walka partyzancka trwała. W tym okresie ZSRR nie kontrolował Litwy w sposób efektywny. Dopiero gdzieś od 1954 r. do 1960 r. zaczęła się ujawniać efektywność kierownictwa ZSRR, powstały też oznaki inkorporacji: zaczęto budować związkowe fabryki, inkorporowano system komunikacji, energetyki, przybywało coraz więcej kolonistów.

Można powiedzieć, że w okresie okupacji-inkorporacji na Litwie toczyła się nieustanna walka niepodległościowa. Początkowo zbrojna, potem polityczno-moralna, ale wreszcie przerodziła się w cały litewski ruch na rzecz odrodzenia Sajudis oraz szerokie polityczne akcje obywatelskie. (...)

Na podstawie powyższych faktów śmiało można stwierdzić, że trzy pierwsze zasady klasycznej formuły ujednolicenia narodów — okupacja, aneksja i inkorporacja, chociaż i działały przez dłuższy okres, blisko 50 lat, chociaż i były gorliwie wcielane w życie, na Litwie jednak nie ugruntuwały się w pełni, a ostatnia — umiśnienie całkowicie się nie powiodła. Jakkolwiek zaszczepiano internacjonalizm radziecki, kodeks budowniczego komunizmu, duch narodu radzieckiego i język rosyjski jako podstawa obcowania nowego narodu radzieckiego, nie udało się połączyć nas w jednolity ZSRR. Już w 1988 r. zaczynają odradzać się wszelkie działania w niepodległej Litwie stworzyły, zrzeszenia, partie, organizacje społeczne — nastąpiła spontaniczna ich restytucja. Zaszczepiana przez okupantów doktryna Litewskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej rozpada się niczym domek z kart. Nawet liderzy ówczesnej marionetkowej partii komunistycznej nie mogli się spodziewać popularności na Litwie, gdyby zrezygnowali z dążeń niepodległościowych. Do 11 marca zmierzają już cała Litwa polityczna i obywatelska. Zdziaływając jedynomyślnie dążenia całego narodu do państwowości na tle podupadającej gospodarki ZSRR oraz krachu doktryny bolszewickiej zdecydowały o pomysłnym odrodzeniu niepodległości państwa litewskiego i, w moim przekonaniu, żadne ugrupowanie polityczne Litwy czy emigracyjne, nie ma i nie będzie miało moralnego prawa ogłaszać się za jedynego wyzwoliciela Litwy lub najbardziej prawnego twórcę gmachu państwa.

Należy wspomnieć jeszcze jeden czynnik, jakkolwiek w sposób paradoksalny, ale przyczynił się do naszego zwycięstwa — czyli zimną wojnę, a w konsekwencji przez dziesięciolecie prowadzoną przez państwa zachodnie politykę nieuznania okupacji państw bałtyckich. Bo przecież w przypadku Litwy, nie państwo prawu narodów do samookreślenia, podobnie jak nie pasowało by ono w stosunku do okupowanych przez nazistów Norwegii czy Danii bądź okupowanego przez Irak Kuwejtu, gdyby okupacja trwała dłużej. Wszystkie te państwa powstały bowiem całe i w całości. Prawo samookreślenia narodów odpowiada tym narodom, które dopiero obecnie zadeklarowały chęć utworzenia swego odrębnego państwa. Jest to nowoczesne prawo najnowszych czasów, określające również mechanizmy prawne realizacji samookreślenia. Tymczasem Litwa jest państwem, które liczy 800 lat, i które zmieniało swą postać od królestwa do republiki. Ponadto podczas ostatniej okupacji Litwy w USA i innych państwach nieustannie działały aneksyjne litewskie inkorporowane przez paszporty zagraniczną Litwę, przechowywano litewskie złoto, uzwano umowy między-

proponowali kowieńscy deputowani C. Stankevičius, V. Katkus, A. Saudargas, E. Klumbys. W podanym przez nich schemacie wszystkie poczynania podzielone zostały na trzy etapy. Pierwszy etap przewidywał 17 punktów, z których najważniejsze były następujące: zwołuje się RN LSSR, wybiera przewodniczącego RN, dokonuje się zmian w artykułach 29, 60, 61 Konstytucji ZSRR o służbie wojskowej oraz w art. 105, 106 i 103 w sprawie pełnomocnictw przewodniczącego RN, zleca się tymczasowo pełnić obowiązki temu samemu rządowi, potwierdza się Konwencję Genewską, uchwała się odezwe do rządu ZSRR w sprawie powrotu żołnierzy, wybiera personalnie delegację ds. negocjacji z ZSRR i określa jej pełnomocnictwa.

Na drugim etapie z 5 punktów odnotować należy następujące: zatwierdza się strukturę RN i regulamin, zatwierdza się strukturę rządu, mianuje premiera i zleca mu tworzenie gabinetu.

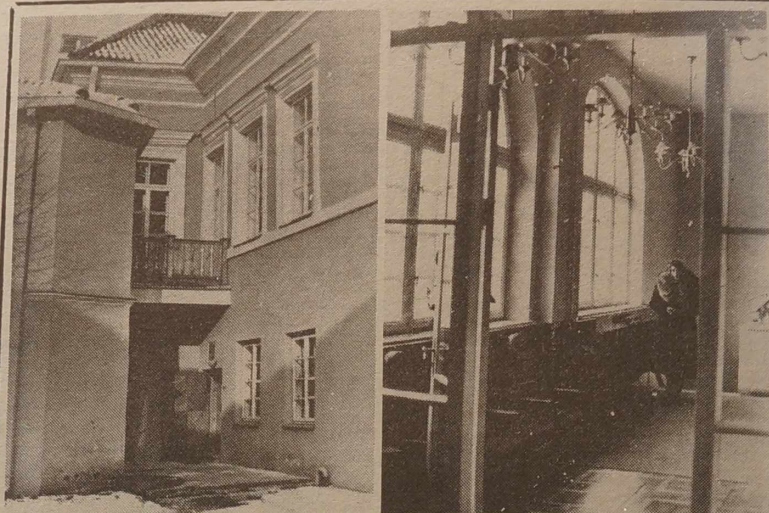
Na trzecim etapie z 10 punktów najważniejsze są takie: uchwała się deklarację, w której oświadcza się o tym, że wybory do Sejmu w 1940 r. były nielegalne, że Akt państwa litewskiego z 16 lutego 1918 r. nigdy nie był odwołany, w pełni zachowuje moc i stanowi zasadniczą ustawę konstytucyjną państwa litewskiego, że na mocy tego Aktu całkowicie przywraca się suwerenne pełnomocnictwa państwa litewskiego, powstrzymane przez mocą przez inne państwa oraz ich działanie, że się tworzy Sejm państwa litewskiego, jako jedyny wykonawca suwerenności narodu, przywraca się prawomocność konstytucji 1938 r. po wnieśieniu do niej zmian, uchwała się odezwe do państw świata, podejmuje się uchwałę w sprawie zorganizowania ochrony granicznej, uchwała się Akt o uznaniu służb dyplomatycznych, ogłasza wybory przewodniczącego Sejmu i prezydium, sformowanie rządu. Grupie roboczej znane było również stanowisko ówczesnej KPL „Krok po kroku” — „negocjacje w sprawie możliwości stopnia suwerenności republiki, który należy ustalić po przez umowy z ZSRR”.

Jeszcze inny wariant, po zapoznaniu się z tymi projektami, zaproponowali K. Lapinskas i V. Andriukaitis. Stanowisko to opierało się na następujące przesłanki: Republika Litewska de iure istnieje nieustannie, jest tylko okupowana de facto i walczy o przerwanie okupacji i aneksji. Wola wyborców, wyrażona podczas wyborów jest wyraża — odrodzenie niepodległości państwa litewskiego i w związku z tym możemy śmiało wykorzystywać narzuconą Litwie obcą strukturę — Radę Najwyższą jako instytucję pośrednią — w celu stopniowego wyeliminowania okupacji i aneksji. Deputowani na wyborach otrzymali wyraźny mandat całkowitej odbudowy państwowości, toteż stają się prawomocnymi przedstawicielami narodu, mogący wyrazić jego suwerenną wolę. W celu za początkową prawną restytucji niepodległości Republiki Litewskiej, należy powtórzyć do niezwołania raz jeszcze powtarzane fundamentalne zasady prawomocnego Aktu 16 lutego. Samo przez się zrozumiałe jest, iż samo proklamowanie restytucji niepodległości nie będzie oznaczać, że z miejsca zdołamy wszystkie wewnętrzne i zewnętrzne cechy suwerenności, toteż Rada Najwyższa zapewni przekształcenie LSSR w Republikę Litewską i stopniowo zacznie realizować całą suwerenność. Wiadomo, że będzie to proces niełatwy, reszta na Litwie realnie nastąpi okres przejściowy, który będzie można uznać za zakończony dopiero wtedy, gdy państwa, które nie uznały naszej okupacji, znów będą mogły wznowić z nami stosunki dyplomatyczne.

Dziś możemy powiedzieć, że wszystkie projekty i propozycje miały swe mocne i słabe strony, a i Moskwa spieszyła przygotowywała mechanizm konstytucyjny wystąpienia z ZSRR. Grupie roboczej udało się również utrzymać kontakt z doświad-

czonym w polityce międzynarodowej naszym dyplomatą S. Lorzalimem oraz innymi przedstawicielami emigracji. Po długich rozważaniach jedynomyślnie postanowiono — na dzień 11 marca opracować cały pakiet dokumentów, który będzie sporządzony w taki sposób, aby w każdym z nich stało powtarzane były wszystkie założenia odrodzenia niepodległości, zapewniające tożsamość prawną Republiki Litewskiej, nie pozwalające narzucać nam po raz kolejny skorzystania z prawa narodów do samookreślenia, nie pozwalający traktować nas jako republikę postowsiewską. Sporządzono w ten sposób dokumenty pozostały też znaczną możliwość manewrowania. Najdoniejście brzmiały akt „O odrodzeniu niepodległego państwa litewskiego” swą treścią głosił to samo co i ustawa „O nazwie i godle państwa”. „Deklaracja o pełnomocnictwach deputowanych Litwy do RN ZSRR”. Jeszcze bardziej ugruntuje je ustawa RL „O restytucji mocy Konstytucji Litwy z 12 maja 1938 r.”, nie mówiąc już o ustawie „O Tymczasowej Ustawie Zasadniczej RL”. Zrobiono to świadomie na wypadek, jeżeli i zażąda się od nas odwołania psychologicznie najbardziej wymownego Aktu z 11 marca. I te sprzyjające zawarte w dokumentach możliwości manewrowania bardzo się nam przydały. Bo przecież w tych latach nieustannie wciąż ryzykowaliśmy: imitując iluzoryczną niepodległość mogliśmy legalizować faktyczny załęczny stan republiki, tylko pod nową nazwą, aczkolwiek pozostający w realnym składcie ZSRR. W ramach konfederacji lub nowych sposobów zespolenia związkowych państw. A tymczasem w oparciu na prawo narodów do samookreślenia mogliśmy zostać drugą Republiką Litewską, tylko pochodzenia postowsiewskiego i w takim razie byłibyśmy dłużni między narodowe i zobowiązania ZSRR, jak też wywiązywać się z umów międzynarodowych ZSRR. A jaką burzę spowodowały dyskusje w sprawie „moratorium”, które tak i pozostało „papierową jaskółką”, która raczej przysłużyła się samemu gabinetowi W. Gorbaczowa zachować twarz wycofując się ze ślepego łańka blokad politycznej. Swoboda manewrowania sprawdziła się.

Sprawdziło się też następujące założenie Aktu 11 marca: „Rada Najwyższa Republiki Litewskiej, jako wyrażicielka suwerennych praw, na mocy niniejszego Aktu zaczyna sprawować całą suwerenność państwa”. Tak, Rada Najwyższa zaczęła sprawować suwerenność i sprawowała do zwycięskiego końca — po sierpniowym puźcu 1991 r. w Moskwie stonacki dyplomata wyraża Litwę wznawia wielu byłych partnerów międzynarodowych usunęte, pozostają tylko ciężkie skutki inkorporacji, ale ich likwidacja jest już zadaniem czwartego Sejmu Republiki Litewskiej. Rada Najwyższa wykonała jeszcze jedno ważne zadanie — uchwałała Konstytucję Republiki Litewskiej oraz stworzyła przesłanki prawne dla czwartego Sejmu. I dziś czwarty Sejm Republiki Litewskiej już po raz pierwszy obchodzi Dzień Odrodzenia Niepodległości Litwy, za co może wyrazić głęboki szacunek dla całej Rady Najwyższej i jej kierownictwa. Taryba Litewska pod przewodnictwem dra J. Basanavičiusa proklamowała Akt 16 lutego, Rada Najwyższa Republiki Litewskiej pod przewodnictwem potomka działacza ruchu odrodzenia okresu „Aušrys” Gabrieliusa Landsbergisa proklamowała 11 marca. Jest to symbolika odrodzenia. Litewska Taryba ogłosiła wieloletniemu czynu odrodzenia państwa litewskiego Rada Najwyższa Republiki Litewskiej — wielkiej pracy nad odrodzeniem niepodległości państwa litewskiego. A głębi państwa Litewskiego, a głębi historyczna misja państwa została zakończona, a istota duchowa dokonana przez nie praktycznie wieczna — wieczna wywołując ojczyznę do konia, do księżki, do liry oraz odwiecznej litewskiej drogi.



W Pałacu Brzostowskich

Adresuję ten list do „Vilnia-ny”. Chodź b to, że latem ub. roku bawiłam w Wilnie. Podczas zwiedzania miasta, przy ul. Uniwersyteckiej zwróciłam uwagę na gustownie urządzonej aptekę, zwaną „Uniwersytecką”. Nie ułamał mi jednak okopwie-dziec, czy za czasów Akademii Chirurgicznej - Medycznej należało do tej uczelni, czy powstała później, a następnie została reaktywowana.

H. BARAŃSKA

Toronto

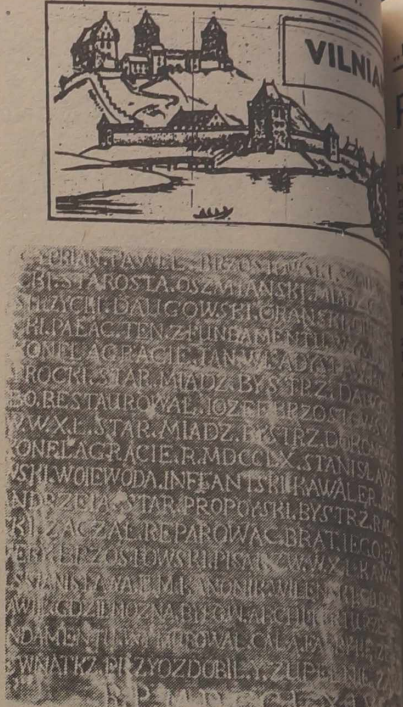
Na wstępie — nieco o samym pałacu przy ul. Uniwersyteckiej 2 — róg Dominikańskiej, w którym znajduje się wymieniona apteka. Otóż ta klasycystyczna budowla, której fasada przetrwała w kształcie niemal nienaruszo-ny, należała do Brzostowskich, a później przeszła w ręce Ogiń-

skich. Największy jej rozkwit przypada na czas tych pierw-szych. Świadczy o tym m.in. ta-blica pamiątkowa na ścianie pa-lacu od strony podwórza. Po-nieważ niezliczni wilmianie wie-dzą o jej istnieniu, zamieszczam tekst w całości: „Cyprian Paweł Brzostowski wojewoda trocki, starosta oszmiański, mia-dziolski, bystrzycki, dawgowski, orański, opeski, subocki pałac ten z fundamentu wymurował po konflagracie. Jan Władysław ka-sztelan trocki star. miadz. bystrz. daug. oran. subo. restaurował. Józef Brzostowski pisarz W.W. X.L. star. miadz. bystrz. dokoń-czył po konflagracie R. MDCC LX. Stanisław Brzostowski woje-woda inflancki, kawaler orde-ru S. Andrzeja star. propoyski bystrz. radoszkowski zaczął re-parować. Brat jego Paweł Wa-wery Brzostowski pisarz W.W.

X.L. kawaler orderu S. Stanisła-wa B.M. kanonik wileński od r. MDCCCLX poprawił gdzie moż-na było w architekturze oficyny fundamentu wymurował całą fa-brykę zewnątrz i wewnątrz przy-odrobił i uzupełnił zakończył R.P. MDCCCLXX”.

Niestety, w okresie powojen-ny zabudowania pałacowe ulega-ły powolnej ruinie, ewentual-nie urządzano w nich placówki absolutnie nie licujące ze sty-lem architektonicznym. Np. sław-eta knajpa „Pod beczką”.

Przed 15 laty przystąpiono do gruntownych prac rewaloryza-cyjnych Pałacu Brzostowskich. Przy okazji odkryto cenne oka-zy polichromii, różne zdobnicze elementy architektoniczne. Od-nowiono fasady, uporządkowa-no podwórze, dziś jedno z naj-barziej zadbanej i uroczych na Starówce.



W dziedzinie urządzono mie-szkania, a od ulicy otwarto pie-łtrową aptekę. Rzeczywiście, bar-dzo nowoczesnie i gustownie u-rzędzona, harmonizująca ze sty-lem budowl. Był to pomysł współczesnych architektów i in-żynierów. Należy zaznaczyć — fortunny. Obok znajduje się syn. ny arkadowy alumnat, który wraz z odnowionym Pałacem Brzostowskich stanowi ceną i piękną całość.

Apteka jest ponadto stosunko-wo dobrze wyposażona w sprzęt, m.in. do produkcji na miejscu niektórych preparatów medyczn-nych. Poza tym cieszy się popu-

larnością wśród wilmian-ów, w której jest uprzejmy personel o możliwie szanowa-nym leków.

Tak więc, apteka „Uniwersytecka” — to pomysł współ-czesnych projektantów, któ-ry nale się wpisali do kłosa ulicy Uniwersyteckiej.

A swoją drogą, ciesz się, że gazeta nasza dociera do ciebie. Mamy inny list, który również adresowaliśmy do Ciebie w rubryce „Wykonanie” następnym razem.

NA ZDJĘCIACH: w Pałacu Brzostowskich, w Wilnie, pamiątkowa; wejście do apteki „Uniwersyteckiej”

„Wojna” w Literackiej 9

Trzy domy przy ul. Literackiej noszą ten sam numer — 9. Jedno-za jest malowniczo podwórza — kwadratowe i trójkątne, po-łączone arkadami. Załamania, ga-lerie, obudówki, pnące się po statygowanych ścianach rośliny, drzewa egzystujące w miejscach wprost niewiarygodnych — wszystko tak znane i ta- charakterystyczne dla Starówki. Słowem, wspaniały, wymarzony plener dla artystów - malarzy, mniej nadający się do godziwego zamieszkania.

Choć pod tym względem różnie tu jest. Jedne lokale są wyposażone w wygodę, inne — nie. W zależności od możliwo-ści finansowych lokatorów i ich potrzeb. Wspólne, co łączy wszyst-kich mieszkańców — to przy-wiązanie do tego kątka, bo jeśli nawet nie chwalał zajmo-wanych pomieszczeń, to wysoko sobie cenią punkt miasta, w którym przysió im życie.

Dali temu niedawno dowód, wypowiedział swego rodzaju wojnę „właścicielkom”, które zdecydowały, że już czas naj-wyższy sięgnąć „po swoje”.

— Czyż się skończyła sprawa? — pytam jedną z lokatorek. — Na razie pozostajemy — na miejscu. Ma być, podobno, roz-prawa w Sądzie Najwyższym, je-dnakże racja jest po naszej stronie.

Sięgnijmy więc do historii. (M.in. historycy rozstrzygnęli spór na korzyść mieszkańców). Początkowo (XVII w.) prawie ta 2-hektarowa posesja należała do trzech właścicieli. W pierwszych latach XIX stulecia stanowiła już jedną całość. Jeszcze w 1782 r. J. Wołowicz na miejscu drewnianego wznosił dom murowany, dobudował także skrzy-żółko północne i zachodnie. Rozlo-

kowały się tu mieszkania, klub szlachecki i hote. Puzyry.

Z czasem budynki zmieniały właścicieli, ulegały też rekonstr-ukcji (inż. A. Klejn, W. Mich-niewicz).

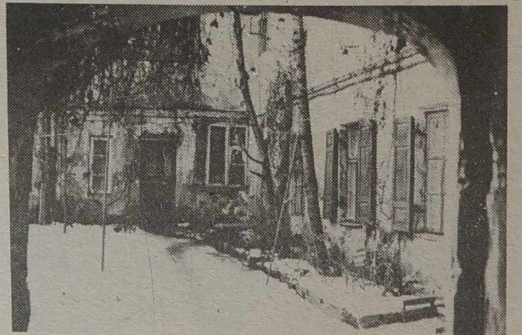
Po pierwszej wojnie świato-wej domy wykupiła spółka „Svy-turys”, która przeniosła tu dru-karnię. Z czasem ulokowały się też bursa „Ziburelis” ze stołów-ka dla uczniów litewskiego gim-nazjum im. Witolda Wielkiego, warsztaty stolarskie litewskiego towarzystwa dobroczynnego, przytułek dla sierot, litewski szpital, drukarnia.

Po drugiej wojnie — wszyst-kie budynki stały się mieszkal-nie. Gdy w Wilnie nastąpił przed kilku laty czas prywatyzacji, mieszkańcom odmówiono przyje-ście podać na wykup zajmowa-nych przez nich pomieszczeń. Zjawili się bowiem spadkobier-cy, które dostarczyły świad-ectw archiwalnych, że domy należały do ich dziadka. Zreszta, przy okazji zaczęły się ubiegać

o kilka innych kamienic wi-łeńskich.

Zaniepokojeni mies. a y ut-worzyli komitet obrony swo-ich domów i na własną rękę podjęli się poszukiwania doku-mentów, potwierdzających, że budynki należały do państwa. Takie wiadomości posiadali z przekazów starych wilmian. Nie-stety, archiwum nie dysponowa-ło żadnymi danymi mówiącymi o własności państwa. Za poradą historyka R. Zepkaitė mieszkań-cy domów przy ul. Literackiej 9 dotarli do właściwych doku-mentów. Przypuszczenia ich w pełni potwierdziły się: budynki rzeczywiście należały do państwa.

Cytujemy za „Respubliką”: „Jak się okazuje już od roku 1920 rząd Litwy rokrocznie wy-syłał niemałe środki, przeznacz-ny na wynagrodzenie dla nau-czycieli szkół litewskich, wyda-wanie litewskich gazet, wspiera-nie różnych stowarzyszeń. Po-czątkowo przysyłał złotówki, ostatek (w 1921 r. — 6 mln



200 tys.). A po wprowadzeniu lita — około 2 mln litów rocz-nie. Za te pieniądze nabywano domy, w których zakładano gimnazja, szkoły rzemieślnicze, przytulki, mleczarnie i drukar-nie. Politycy Litwy niepodległej uważali, że dla działalności spo-łeczności litewskiej Wileńszczy-zi w warunkach okupacji pol-skiej należy założyć trwałą bazę materialną — pisze historyk Vin-cas Martinkešas w swych wspo-mnieniach. — Kupowano na imię K. Stašysa (od red.: prze-łudniczący Wileńskiego Litew-skiego Tymczasowego Komitetu Narodowego), gdyż cieszył się on zaufaniem rządu Litwy niepodle-głej.

Wnuczki p. Konstantina Sa-šysa (został wywieziony i zmarł na Syberii) panny Dainora i Ra-mina Jučneviciute (jedna z nich nawet kandydowała do Sei-mu Litwy z ramienia zesłańców), być może naprawdę nie wiedzia-ły, że tymi pieniędzmi w okre-sie międzywojennym ich dzia-łek kupił budynki przy ul. Li-terackiej 9, a także inne kamie-nice wileńskie (d. gimnazjum Witolda Wielkiego przy ul. Anto-łowskiej 6 — Instytut Języka Litewskiego). Jednak później, gdy mieszkańcy dostarczyli wiary-godnych dowodów, „spadko-bierczynie” mimo wszystko nie wycofały powództwa i nadal konsekwentnie dochodziły (i do-chodzą) swoich rzekomych praw.

Dzienne dzieje. Zrozumiały jest fakt wykupywania budyn-ków w Wilnie przez Litwinów w okresie międzywojennym. Tru-dno natomiast zrozumieć moty-wy postępowania działaczek na rzecz odrodzonej niepodległej Litwy, gdy od teje Litwy pra-gną za wszelką cenę uszczknąć lakomy kasek.

NA ZDJĘCIU: Jedno z pod-wórz przy ul. Literackiej 9

Odszedł Aleksander Mickiewicz

Dotarła do Wilna wiadomo-ść, że w wieku 72 lat w Warszawie Aleksander Mickiewicz, współzałożyciel i re-tarz Zarządu Oddziału Litew-skiego Towarzystwa Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej. — Nie wiem co było przyczyną śmierci, ale niechaj mi bez Olszka — pisał — powie-działaby kiedys panny, ni, również w pracy wkładająca w prac-rzystwa. — Olszka, nem — dodała.

Tak, rzeczywiście sprawami. Podczas gdy nie mówił o sprawach w Wilnie, o sprawach Polaków. A przecież nie mi Wileńskiej, znanym Krajowej miał bogatą i także znaczną poro-porowymi działalno-dowodów. Wspiera-prasę polskojęzyczną się do wrzobienia się do liotek, poświęcał się każdej akcji organizacyj-ny Wilna lub Wileńszczy-ny pemu pomysłów i plan-scy, który kiedykolwiek wczem był pod urzęd- Człowieka o umiarkowa- bycia i wielkiej kultury

Autorka materiałów — Halina JORDAN. Fot. Walery

Rocznice tygodnia

Przed 90 laty, 15 marca 1903 r. urodził się **Józef Czechowicz** (zm. 1939), poeta polski związany z awangardą.

15 marca 1948 r. zmarł **Kazimierz Jeżewski** (ur. 1880), polski działacz społeczny, pedagog, opiekun sierot.

Przed 50 laty, 15 marca 1943 r. zmarła **Helena Mniszkówna** (ur. 1878), pisarka polska, autorka popularnych powieści „Trędowata”.

16 marca 1853 r. zmarł **Konstanty Tyzenhauz** (ur. 1786), zoolog; jego gabinet ornitologiczny zawierający kilka tysięcy okazów z Litwy, Białorusi i Ukrainy został przekazany Wileńskiej Komisji Archeologicznej.

Przed 95 laty, 16 marca 1898 r. zmarł **Joachim Głusiński** (ur. 1854), wileński kompozytor, pedagog, organista.

17 marca 1843 r. urodził się **Stasławas Dagilis** (zm. 1915), litewski poeta, tłumacz.

Przed 30 laty, 17 marca 1963 r. zmarł **Bolesław Skarżyński** (ur. 1901), wybitny polski biolog i chemik.

18 marca 1918 r. urodził się **Juozas Indra** (zm. 1968), litewski śpiewak, kompozytor i dyrygent.

18 marca 1948 r. zmarł **Maksymilian Malinowski** (ur.

1860), pionier ruchu ludowego w byłym Królestwie Polskim, publicysta.

Przed 135 laty, 18 marca 1858 r. urodził się **Rudolf Diesel** (zm. 1913), inżynier niemiecki, konstruktor silników spalinyowych.

18 marca 1908 r. urodził się **Jan Spiewak** (zm. 1967), polski poeta, tłumacz, krytyk literacki.

Przed 110 laty, 19 marca 1883 r. urodził się **Kazys Puлда** (zm. 1945), pisarz litewski.

19 marca 1813 r. urodził się **Dawid Livingstone** (zm. 1893), szkocki podróżnik, badacz i odkrywca Afryki.

Przed 170 laty, 19 marca 1823 r. zmarł **Adam Czartoryski** (ur. 1734), generał ziem podolskich, komendant Szkoły Rycerskiej, członek Komisji Edukacji Narodowej.

20 marca 1848 r. wybuchło powstanie wielkopolskie — początek Wiosny Ludów na ziemiach polskich.

Przed 165 laty, 20 marca 1828 r. urodził się **Henri Ibsen** (zm. 1906), dramaturg norweski.

20 marca 1928 r. zmarł profesor **Tadeusz Browicz** (ur. 1847), polski lekarz, odkrywca zaradka duru brzusznego.

Przed 60 laty, 20 marca 1933 r. w Niemczech utworzono pierwszy obóz koncentracyjny w Dachau dla przeciwników faszyzmu.

20 marca — Światowy Dzień Ziemi.

Telewizja Polska

NIEDZIELA, 14 MARCA

10.10 — „Zamek Eureka” — serial prod. USA. 10.25 — Telekanal — 11.15 — Język angielski dla dzieci. 11.25 — „Sięgnąć nieba” (2) — serial dok. 12.20 — Kino Polska. 12.40 — „Ty — dziecko” — magazyn rolniczy. 13.25 — Koncert zyczeń. 13.55 — Teatr dla dzieci: „Księżniczka i kłown”. 14.40 — Z kamerą wśród zwierząt. 15.00 — „Bonanza” — serial prod. USA. 15.50 — Pieprz i wanilia. 16.30 — Sto pytań do... 17.15 — XIV przegląd piosenek aktorskiej Wrocław. 18.00 — Teleexpress. 18.30 — „Dynastia” — serial prod. USA. 19.20 — 7 dni — świat. 19.50 — Odjazdowa telewizja „Ucho”. 20.00 — Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 21.10 — „Kroniki Młodego Indjany Jona” (11) — serial prod. USA. 22.05 — Mistrzostwa świata w łyżwiarstwie figurowym — pokaz mistrzów. 22.35 — XIV przegląd piosenek aktorskiej Wrocław-93. 0.20 — „Zmierzyć” — film fab. prod. węgierskiej.

17.05 — Dla dzieci: „Tik-tak”. 17.50 — Muzyczna Jedyńka. 18.00 — Teleexpress. 18.25 — „Bill Cosby Show” — serial prod. USA. 18.50 — Test — magazyn konsumenta. 19.10 — Rewizja Nadzwyczajna: „Biali kurierzy”. 19.40 — Armie świata. 20.00 — Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 20.55 — 7 minut dla ministra pracy. 21.10 — „Wyrok śmierci” — film fab. prod. polskiej. 22.55 — „Coś za coś” — program publicystyczny. 23.25 — Sztuka nie sztuka. 23.45 — Wiadomości. 24.00 — Muzyczna Jedyńka. 0.10 — Wiesz czy z... — program Michała Ogórka. 0.50 — XIV Przegląd piosenek aktorskiej — Wrocław-93.

ŚRODA, 17 MARCA

10.00 — Wiadomości. 10.10 — Mama i ja. 10.25 — Domowe przedszkole. 10.50 — Porozmawiamy o dzieciach. 11.00 — „Wyrok śmierci” — film fab. prod. pol. 13.00 — Wiadomości. 13.15—17.00 — Telewizja edukacyjna. 17.05 — Mój program na antenie. 17.50 — Muzyczna Jedyńka. 18.00 — Teleexpress. 18.25 — „Szczęście nie można kupić” (1) — serial prod. kanadyjsko-francuskiej. 19.15 — Klinika zdrowego człowieka. 19.35 — „My i świat” — magazyn międzynarodowy. 20.00 — Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 21.15 — Mecz piłki nożnej. W przerwie transmisji o 23.15 — Wiadomości. 0.05 — Muzyczna Jedyńka. 0.15 — „Najważniejszy dzień życia” — serial TP.

CZWARTEK, 18 MARCA

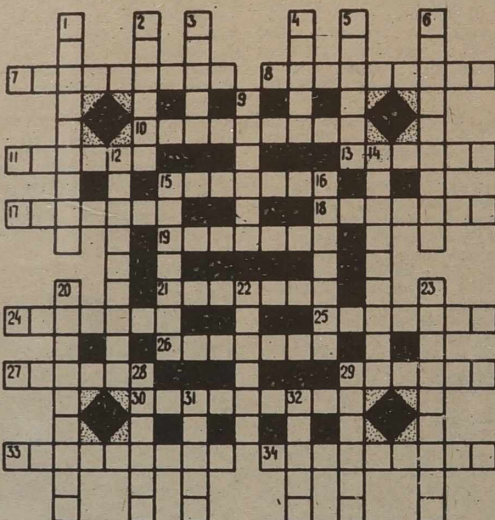
10.00 — Wiadomości. 10.10 — Mama i ja. 10.25 — Domowe przedszkole. 10.50 — Porozmawiamy o dzieciach. 11.00 — „Kojak” — serial prod. USA. 11.50 — Z wiarą w nowe — program redakcji katolickiej. 12.30 — Wojskowy program dokumentalny. 13.00 — Wiadomości. 13.15—17.00 — Telewizja edukacyjna. 17.05 — „Kwant” — program dla młodzieży. 17.50 — Muzyczna Jedyńka. 18.00 — Teleexpress. 18.20 — „Klinika w Szwarzwaldzie” (7) — serial prod. niemieckiej. 19.10 — Magazyn katolicki. 19.35 — „Ptaki” — film przyrodniczy. 19.45 — „Zulu Gula” — program satyryczny. 20.00 — Tęczowy Mini-Box. 20.10 — Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 21.10 — „Kojak” — serial prod. USA. 22.05 — Tylko w Jedyńce. 22.45 — Jan Pietrzak — recital. 23.15 — „Pegaz”. 23.45 — Wiadomości. 24.00 — Muzyczna Jedyńka.

PONIEDZIAŁEK, 15 MARCA

11.05 — „Dynastia” — serial prod. USA (powt.). 12.00 — Szkoła dla rodziców. 12.20 — Dzieci to lubią. 12.30 — 30 lat na scenie. Delfina Ambroziak. 13.00 — Wiadomości. 13.15 — 17.00 — Telewizja edukacyjna. 17.05 — Luz — program nastolatki. 17.50 — Muzyczna Jedyńka. 18.00 — Teleexpress. 18.25 — „Spatz” — serial prod. angiel. 18.50 — Antena. 19.10 — Magazyn — program satyryczny. 19.20 — „Nasi obok nas” — magazyn kresowy. 19.45 — Polska z oddali. 20.00 — Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 21.00 — Miniatury: „Rozmowy z Witoldem Lutosławskim” Tadeusza Kaczyńskiego. 21.10 — Wrocław-93 — Gala aktorska. 22.40 — Teatr Telewizji: Gerald Szyszkowicz „Friedmann Puntigam albo sztuka zapomniana”. 0.10 — Wiadomości. 0.25 — Muzyczna Jedyńka. 0.35 — „Dwór w Ullda” (1) — serial prod. hiszpańskiej.

WTOREK, 16 MARCA

10.00 — Wiadomości. 10.10 — Mama i ja. 10.25 — Domowe przedszkole. 10.50 — Porozmawiamy o dzieciach. 11.00 — „Dwór w Ullda” (1) — serial prod. hiszpańskiej. 12.15 — Giełda pracy — giełda szans. 12.30 — Przyjemne z pozytecznym. 12.45 — Klub samotnych serc. 13.00 — Wiadomości. 13.15 — 17.00 — Telewizja edukacyjna.



ROZRYWKI UMYŚLOWE

Krzyżówka

POZIOMO: 7 — pątnik, 8 — film animowany, 10 — biała biała ustaniająca od zewnątrz galce oczna, 11 — z nich szkielec, 13 — miejsce skrętu rzeki, 15 — tuszcz podskórny u świni, 17 — prezydent USA, 18 — warowna osada kozacka, 19 — roślinie w wodach, 21 — ostan w środkowym Iranie, 24 — schówek pod sufitem, 25 — dochód, zysk, 26 — foremnik, 27 — wykwił na skórze, 29 — lłany, 30 — nauka o ruchu podskoków, 33 — mechaniczny instrument muzyczny (część z papuga), 34 — stamądk kierują statkiem.

PIONOWO: 1 — drzewo owocowe, 2 — rodzaj walki wschodniej, 3 — tataraka, 4 — jar, 5 — guz w skórze wypełniony kaszową masą, 6 — walka zbrojna narodowowyzwoleńcza, rewolucja, 9 — uporządkowany

zespół wyrazów, 12 — człowiek podstępny, 14 — maipa wąskonosna, 15 — chęć imponowania powierzchownymi zwykłe wiadomościami, 16 — stan ogólnego wyczerpania, 20 — lekki mały samolot, 22 — krzew owocowy, 23 — zbiór pieśni kościelnych, śpiewnik, 28 — nalewka na ziołach, płożunówka, 29 — oddział żołnierzy przeznaczony do określonych zadań, 31 — pomieszanie, 32 — port w Szwecji.

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 6 LUTEGO

Poziomo: foksa, ośń, piesiec, lama, krowa, owca, sadio, krtań, zebu, norka, kret, baribal, knur, mors.

Pionowo: korsak, kozica, osioł, karakul, łopatka, kulan, aorta, leming, irbis, gepard.

Znad Wili

Radio „Znad Wili” codziennie od 14.00 do 02.00 na częstotliwości 69,05 MHz proponuje następujące stałe pozycje programu:

Serwis informacyjny: od 14.00 do 24.00 co godzinę.

Przegląd prasy: 14.40.

Ogłoszenia reklamowe: 15.45, 16.15, 18.15, 21.15.

Przegląd imprez kulturalnych: 16.40.

Serwis sportowy: 15.40.

Wieczór w telewizji: 18.35.

Konkurs blyskawiczny: 18.40.

Dobranocka: 20.30.

Muzyczna noc: 24.00.

Zapraszamy również do słuchania następujących programów:

Sobota, 13 marca: 16.30 — „Weekend z budą”. 17.30 — „Wydarzenia tygodnia — przegląd i komentarz”. 20.30 — Konkurs dla dzieci. 22.10 — Konkurs weekendowy.

Niedziela, 14 marca: 20.30 — Konkurs dla dzieci. 22.10 — Konkurs weekendowy.

23.10 — „Compact dla kolekcjonera”.

Poniedziałek, 15 marca: 17.30 — „Gość studia”. 23.10 — „Muzyka i coś więcej”.

Dział reklamy radia „Znad Wili”: 2019 Vilnius, al. Laisvės 60, tel. 42-94-57.

Ekran

VILNIUS (USA) — o 10.20 — 18.10, 20.20 — „Betanna” (USA) 18, 20.30.

AUSRA — o 10.20 — 18, 20.30.

DRAGUŠTE — o 16.20, „Aurora” (Rosa, komedia) 12, 14, 16, 18, 20.

PERGALĖ (USA, dramat, muzyczny) 12, 14, 16, 18, 20.

ka, 0.10 — Luz — cjalne (Narkomani) oraz spektakl „Danuty Paszetki” włoski dla pozostałych.

PIĄTEK, 19 MARCA

10.00 — Wiadomości. Mama i ja. 10.20 — Domowy koncert zyczeń. „Perla Pacyfiku” prod. USA. 12.30 — Wiadomości. 13.15 — Telewizja edukacyjna. 13.15 — Kwadrans na kawę. 13.45 — Wiadomości. 14.15 — „Wielki mur z...” — serial prod. amerykański. 14.45 — Każdy ma prawo. 15.15 — „Randka w ciemno” — gwiazdowa. 20.00 — „Perla Pacyfiku” prod. USA. 22.45 — „Sów” — program polski. 23.45 — Wiadomości — Muzyczna Jedyńka. „Hotel Terminus” dok. prod. USA. 1.10 — ka rozrywkowa. 2.00 — demka” w „Jedynce”.

SOBOTA, 20 MARCA

10.00 — Wiadomości. 10.10 — „Ziarno”. 10.35 — 11.50 — Język angielski dla dzieci. 12.00 — Magazyn wy. 12.30 — Rodzina. 13.00 — Wiadomości. Program dnia. 13.15 — ja zwierzęca” (13) — o rodniczy prod. USA. Walt Disney przedstawia — Telewizyjny Teatr. Ługi Piramidy. Łukasz Grudziel — obraznia. 17.00 — Popołudniowy koncert. 17.30 — Uniwersytet telewizyjny. 18.25 — Teleexpress. 18.25 — ver” — serial prod. USA. 19.30 — Bonjour la France. 19.30 — „Egida” przedstawia. Małe wiadomości DD. Wieczorynka. 20.30 — Wiadomości. 21.00 — Polska. 21.30 — „Korzenie” — film prod. USA. 22.00 — par” — wiadomości. 0.20 — Wiadomości. Sportowa sobota. 0.30 — gróń — chologiczny prod. 2.20 — Telemarek. 2.30 — gram rozrywkowy. 3.10 — serial prod. TP. 4.00 — lemarek. 4.15 — Nowy wy o... 4.40 — Tele-

Dzielnik wydania: Józef SZOSTAKOWSKI, Zbigniew MARKOWICZ, Antonina MISZCZAK, Jan LEWICKI

Redaktor Zbigniew BALC...

Usługi XERO — powielanie dokumentów — w piątych 11 piętro, pokój 1102. Czynsz do 17.00 w dniach pracy, tel. 42-94-57.

Biuro ogłoszeń i reklamy — w piątych 11 piętro, pokój nr 1102, telefon — 42-69-63.

KURIER Wileński

Dziennik społeczno-polityczny Sejmu i Rządu Republiki Litewskiej. Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

Nasz adres: 2019, Lietuvos Respublika, Vilnius, Laisvės pr. 60.

Kod 67218
Cena 7 talonów.
W Polsce — 1000 zł.
Zam. 826
Nr rejestracji — 322.
Drukowie Państwowe
Przedsiębiorstwo „Spauda”

TELEFONY: Redaktor — 42-79-01, zastępcy redaktora — 42-79-04, 42-79-48, sekretarz odpowiedzialny — 42-79-49.

Działy: państwa i samorządu terenowego — 42-78-63, ekonomiczny — 42-78-54, etyki, rodziny i prawa — 42-79-64, prawnik — 42-75-76, szkolnictwa i młodzieży — 42-79-73, 42-69-86, życia politycznego — 42-78-81, życia wsi — 42-79-68, 42-78-90, słownictwo i aktualności — 42-79-77, handlu, usług i komunikacji — 42-79-56, literatury i sztuki — 42-79-85, felietonów i sportu — 42-90-63, listów — 42-69-65, komercyjny oraz organizacyjny — 42-72-70, korespondenci: na rejon wileński — 42-78-90, 45-03-95, sołecczyński — 52-780, święciański — 44-21-46, trocki i szyrwiński — 62-42-67, fotokorespondenci — 42-90-81, tłumacze — 42-90-66, 42-72-71, stylści — 42-72-92, maszynistki — 42-77-72.